

Mestna občina
Ljubljana
Mestna uprava

**Oddelek za
varstvo okolja**

Zarnikova 3
1000 Ljubljana
telefon: 01 306 43 00
faks: 01 306 14 65
glavna.pisarna@ljubljana.si
www.ljubljana.si

Letno poročilo o realizaciji Programa varstva okolja za Mestno občino Ljubljana 2014-2020 od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2017

SC1: Dolgoročno zavarovati vodne vire v MOL

OC1: Do leta 2020 izboljšati kakovost virov pitne vode	nosilec in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2017	opomba
Pripraviti operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode v MOL za obdobje 2016–2020 s prioriteta na VVO	OGDP, JP VO-KA	2015	V izvajanju	Operativni program odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda v MOL je bil izdelan oktobra 2011 na osnovi državnega Operativnega programa iz leta 2010. Novelacija operativnega programa na državnem nivoju še ni izvedena, zato se izvedba ukrepa prestavlja v leto 2018.
Pripraviti in izvajati program gradnje in rekonstrukcije javne kanalizacije v sklopu načrtov razvojnih programov MOL	OGDP, SRPI, JP VO-KA	trajna naloga	V izvajanju	Gradnja se izvaja na osnovi sprejetega proračuna MOL za tekoče leto.
Dograditi javno kanalizacijo v skladu s predpisi	OGDP, JP VO-KA, SRPI	2017	V izvajanju	Dograditev javne kanalizacije v MOL na območjih aglomeracij nad 2000 PE je vključena v veliki kohezijski projekt z naslovom Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju vodonosnika Ljubljanskega polja, za katerega so pridobljena sredstva kohezijskega sklada EU v finančni perspektivi 2014-2020. Predvideni rok izvedbe je leto 2020.
Implementirati INCOME projektno orodje v GIS MOL	OVO, CI	2015	V izvajanju	Trenutno poteka evropski projekt AMIIGA, v katerem je MOL pridružen partner. V okviru tega projekta je bilo posodobljeno INCOME projektno orodje z vsemi podatki monitoringa za nazaj. Do konca tega projekta (2019) se bo projektno orodje redno vzdrževalo i posodabljalno.

<p>Monitoring onesnaženosti podzemne vode vodonosnikov Ljubljanskega polja in barja</p>	<p>OVO</p>	<p>trajna naloga</p>	<p>2015 izvedeno 2016 izvedeno 2017 izvedeno</p>	<p>Monitoring poteka na 14 merilnih mestih. V vodnjakih vodarn se vzorčenje odvija enkrat mesečno, v vrtnah in industrijskih vodnjakih pa dvakrat na leto. Poleg fizikalno kemijskih parametrov se v podzemni vodi spremljajo onesnaževala, kot so pesticidi, lahko hlapni klorirani ogljikovodiki, krom, ostanki zdravil in drugi hormonski motilci ter mikrobiološki parametri. Čeprav skoraj polovica mesta leži na vodonosniku Ljubljanskega polja, je kljub intenzivnemu kmetijstvu, razviti industriji ter prometni infrastrukturi kakovost podzemne vode vodonosnikov dobra. Ljubljana je ena redkih evropskih prestolnic, ki se lahko pohvali s pitno vodo kar iz pipe, ki ni obdelana s tehnološkimi postopki. V obdobju po 2009 na nobenem merilnem mestu ni bila presežena mejna vrednost za nitrate in lahkohlapne halogenirane ogljikovodike. Prav tako tudi niso bile presežene mejne vrednosti kroma in kloridov za pitno vodo. Vsebnost kloridov v podzemni vodi po podatkih JP VO-KA zaradi soljenja cest narašča. V podzemni vodi se še vedno pojavlja pesticid atrazin in njegov razgradni produkt desetil-atrazin, pri čemer je bilo v vodnjaku Ia vodarne Hrastje in vodnjaku Ia vodarne Brest zaznano padanje povprečnih letnih vrednosti. Mikrobiološkega onesnaženja nismo zasledili.</p>
<p>Nadzorovati onesnaženost tal ter hranil na kmetijskih zemljiščih na VVO MOL</p>	<p>OVO</p>	<p>trajna naloga</p>	<p>2015 izvedeno 2016 izvedeno 2017 izvedeno</p>	<p>Rezultati spremljanja rodovitnosti kmetijskih tal na VVO MOL v letu 2017 so pokazali nekatere pomembne premike v smeri izboljšanja rodovitnosti tal. Ti se zrcalijo predvsem v manjšem deležu vzorcev tal s preveliko zalogo fosforja in izrazito prevelikimi zalogami nitratnega dušika v tleh. Povprečna oskrbljenost s fosforjem se je v primerjavi z zadnjim vzorčenjem obravnavanih parcel pred štirimi leti (leta 2013) zmanjšala od 55 na 48 mg P₂O₅/100 g tal. Še posebej veseli dejstvo, da so tudi posamezne meritve nitratnega dušika v tleh precej manjše kot leta 2013, saj je bila leta 2013 povprečna zaloga nitratnega dušika v tleh 115 kg NO₃-N/ha, leta 2017 pa 73 kg NO₃-N/ha. Stanje pri kaliju je večinoma ugodno. S stališča rodovitnosti tal je pomembna tudi ugotovitev, da so tla še naprej dobro založena z organsko snovjo. Posebno pozornost namenjamo tudi gnojenju v zaščitnih prostorih (rastlinjakih). Rezultati kažejo, da so v zadnjih letih zaloge</p>

				<p>nitratnega dušika v tleh v rastlinjakih bistveno manjše kot pred leti. Da bi se kmetje v prihodnje še bolj usmerili v pravilno izbiro gnojil, smo izvedli natančno analizo razpoložljivih mineralnih gnojil na tržišču. Na podlagi rezultatov kemijskih analiz tal v obdobju 2013–2016 ter rabe tal smo kmetom za vsako lokacijo posredovali nabor mineralnih analiz, ki bi bila za njih najbolj ustrezna. Na ta način želimo kmetom olajšati izbiro pri nakupih za njih optimalnih mineralnih gnojil.</p>
Ugotoviti izvor in odpravo vzrokov onesnaženj podzemne vode	OVO, JP VO-KA	trajna naloga	2014 izvedeno	Po letu 2014 v rezultatih analiz ni bilo ugotovljenih večjih odstopanj, zato tudi niso bile potrebne dodatne analize oz. ugotavljanje izvorov.
Preko javnega podjetja vzpostaviti center za ravnanje z gradbenimi odpadki	JP SNAGA	2020	V izvajanju	Vzpostavitev centra za ravnanje z gradbenimi odpadki je bil del projekta, katerega prijava na razpis LIFE 2014 ni bila uspešna. JP Snaga in MOL še vedno iščeta možnosti za vzpostavitev dolgoročne rešitve ravnanja z gradbenimi odpadki.
Sanirati vsa prijavljena površinska nelegalna odlagališča gradbenih in azbestnih odpadkov na zemljiščih v lasti MOL	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno 2017 izvedeno	<p>Količine odstranjenih nelegalno odloženih odpadkov:</p> <ul style="list-style-type: none"> - leto 2015: 326 ton gradbenih odpadkov in 8 ton azbestnih odpadkov - leto 2016: 591 ton gradbenih odpadkov in 10 ton azbestnih odpadkov - leto 2017: 219 ton gradbenih odpadkov in 6 ton azbestnih odpadkov.
Zmanjšati rabo soli za soljenje cest, novi pripravki, komunikacija z občani	OGDP, OVO	2018		
Dopolniti karto ranljivosti in ogroženosti Ljubljanskega polja	OGDP, JP VO-KA	trajna naloga		
Vsako leto obnoviti 20 km kanalizacijskega sistema na VVO v skladu z operativnim programom	OGDP, JP VO-KA	2020	V izvajanju	<p>Obnove kanalizacijskega sistema potekajo skladno z letnimi načrti JP VO-KA.</p> <p>V letu 2017 znaša skupna dolžina vseh zamenjanih cevovodov za odpadno vodo v upravljanju JP VO-KA 1,2 km.</p>
Pripraviti pobudo za vzpostavitev pravne podlage za pregled stanja in obnovo kanalizacijskih priključkov	OGDP, OVO, JP VO-KA, SPZ	2014	Izvedeno	

Pripraviti pobudo za vzpostavitev pravne podlage za izvajanje kontrole nad izvedenimi vrtnami in vodnjaki	OGDP, OVO, JP VO-KA, SPZ	2015		
Pripraviti pobudo za usmeritev transporta nevarnih snovi na južno ljubljansko obvoznico	OVO, JP VO-KA	2014	Izvedeno	
Pripraviti pobudo za odstranitev vrtičkov z VVO I v skladu z obstoječo zakonodajo	OVO	2014	Izvedeno	

OC2: Do leta 2020 doseči dolgoročno uravnoteženost med odvzemi in obnavljanjem količin podzemne vode	nosilec in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2017	opomba
Pripraviti operativni program odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode v MOL za obdobje 2016-2020 s prioriteta na VVO	OGDP, JP VO-KA	2016	V izvajanju	Operativni program odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda v MOL je bil izdelan oktobra 2011 na osnovi državnega Operativnega programa iz leta 2010. Novelacija operativnega programa na državnem nivoju še ni izvedena, zato se izvedba ukrepa prestavlja v leto 2018.
Implementirati INCOME projektno orodje v GIS MOL	OVO, CI	2015	V izvajanju	Trenutno poteka evropski projekt AMIIGA, v katerem je MOL pridružen partner. V okviru tega projekta je bilo posodobljeno INCOME projektno orodje z vsemi podatki monitoringa za nazaj. Do konca tega projekta (2019) se bo projektno orodje redno vzdrževalo i posodabljalno.
Tekoče ažurirati GIS MOL s podatki o virih pitne vode	OVO, CI	trajna naloga	V izvajanju	Trenutno poteka evropski projekt AMIIGA, v katerem je MOL pridružen partner. V okviru tega projekta je bilo posodobljeno INCOME projektno orodje z vsemi podatki monitoringa za nazaj. Do konca tega projekta (2019) se bo projektno orodje redno vzdrževalo i posodabljalno.

Izdelati študijo za izločitev dotokov padavinske in zaledne vode v centralni kanalizacijski sistem	JP VO-KA	2018	V izvajanju	V izdelavi je študija z naslovom Razbremenitev Centralnega kanalizacijskega sistema s padavinskimi vodami iz območja Tivolija in Rožnika.
Zgraditi stalna merilna mesta na vodovodnem sistemu (pretoki, tlaki)	OGDP, JP VO-KA	2020	V izvajanju	V letu 2014 je bilo zgrajenih pet stalnih merilnih mest: Celovška, Chengdujska, Hrdeckega, Pod hribom in Pržanj. V letu 2015 so bila zgrajena štiri nova merilna mesta: dve merilni mesti na Litijski cesti, Podutiška, Tacenska – Brod. V letu 2016 sta bili zgrajeni dve novi merilni mesti: na Chengdujski cesti in Fajfarjevi ulici.
Izdelati in umerjati hidravlični model centralnega vodovodnega sistema	OGDP, JP VO-KA	2016	V izvajanju	V letu 2016 je potekalo zbiranje, preverjanje in obdelava podatkov vodovodnega omrežja in objektov iz obstoječih baz in terenskih meritev.
V OPN predvideti dva rezervna vodna vira (Koseze, Hrastje III) in izdelati dva opazovalna objekta	OGDP, OUP, OVO, JP VO-KA	2017	Izvedeno	Območji vodarne Koseze in Hrastje sta v veljavnem Odloku o prostorskem načrtu Mestne občine Ljubljana – izvedbeni del vključeni z opredelitvijo namenske rabe O-okoljska infrastruktura.
Vsako leto obnoviti 12 km vodovodnega sistema s prioriteta starosti nad 50 let	OGDP, JP VO-KA	trajna naloga	V izvajanju	Obnove vodovodnega sistema potekajo skladno z letnimi načrti JP VO-KA. V letu 2017 je bilo obnovljenih 6,7 km cevovodov za pitno vodo v upravljanju JP VO-KA.
Izdelati vodno bilanco vodnih virov v MOL	OGDP, OUP, OVO, JP VO-KA	2019		
Urediti obvezno ponikanje padavinskih vod ob gradnji in rekonstrukciji objektov v OPN	OUP, JP VO-KA	2015	Izvedeno	
Izdelati oceno vplivov izgradnje HE na količino in kakovost podzemne vode na Ljubljanskem polju	OGDP, OUP, JP VO-KA	2018		

OC3: Do leta 2020 izboljšati ekološko stanje površinskih voda na območju MOL	nosilec in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2017	opomba
Pripraviti operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode v MOL za obdobje 2016-2020	OGDP, JP VO-KA	2015	V izvajanju	Operativni program odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda v MOL je bil izdelan oktobra 2011 na osnovi državnega Operativnega programa iz leta 2010. Novelacija operativnega programa na državnem nivoju še ni izvedena, zato se izvedba ukrepa prestavlja v leto 2018.
Pripraviti in izvajati program gradnje in rekonstrukcije javne kanalizacije v sklopu načrtov razvojnih programov MOL	OGDP, SRPI, JP VO-KA	trajna naloga	V izvajanju	Gradnja se izvaja na osnovi sprejetega proračuna MOL za tekoče leto.
Vsako leto obnoviti 20 km kanalizacijskega sistema v skladu z operativnim programom	OGDP, JP VO-KA	2020	V izvajanju	Obnove kanalizacijskega sistema potekajo skladno z letnimi načrti JP VO-KA. V letu 2017 je skupna dolžina vseh zamenjanih cevovodov za odpadno vodo v upravljanju JP VO-KA znašala 1,2 km.
Ugotoviti ekološko stanje glavnih pritokov Ljubljane in Save	OVO	2020		MOP spreminja program ugotovitve ekološkega stanja vodotokov v katerega bodo vključeni tudi nekateri vodotoki na območju MOL. Z izvedbo ukrepa bomo počakali do zaključka dela MOP.
Nadgraditi CČN s terciarnim čiščenjem in povečanje kapacitete na 550.000 PE	OGDP, JP VO-KA	2016	V izvajanju	Projekt Izgradnja 3. faze CČN Ljubljana je vključen v veliki kohezijski projekt z naslovom Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju vodonosnika Ljubljanskega polja, za katerega so pridobljena sredstva kohezijskega sklada EU v finančni perspektivi 2014-2020. Predviden rok izvedbe je leto 2020.
Rekonstruirati razbremenilnike	OGDP, JP VO-KA	trajna naloga	V izvajanju	Izdelana je projektna dokumentacija za rekonstrukcijo štirih razbremenilnikov.
Dograditi javno kanalizacijo v skladu s predpisi	OGDP, SRPI, JP VO-KA	2017	V izvajanju	Dograditev javne kanalizacije v MOL na območjih aglomeracij nad 2000 PE je vključena v veliki kohezijski projekt z naslovom Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju vodonosnika Ljubljanskega polja, za katerega so pridobljena sredstva kohezijskega sklada EU v finančnem obdobju 2014-2020.
Monitoring površinskih vodotokov v MOL	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno	Monitoring površinskih vodotokov poteka na 12 merilnih mestih. Enkrat na leto se v vodi izvajajo osnovne fizikalno kemijske

			2017 izvedeno	<p>analize, spremljajo se kovine, ostanki farmacevtskih sredstev in izbrani hormonski motilci. Med kopalno sezono štirikrat analiziramo mikrobiološke parametre. Rezultati monitoringa površinskih vodotokov kažejo na dobro kakovost reke Save. Stanje Gradaščice pred izlivom v Ljubljano, kot tudi nad Ljubljano še ni dobro. Vse analize v letu 2017 za Mali Graben, Curnovec, Gameljščico, Ižico, Besnico in Črnušnjico so pokazale mikrobiološko neustreznost vzorcev, kar je še vedno posledica neurejenih priključkov na kanalizacijsko omrežje. V letu 2017 smo pričeli z natančnejšim monitoringom mikrobioloških parametrov na Ljubljani na treh lokacijah, med aprilom in septembrom. Rezultati preiskav so pokazali, da je bila reka v omenjenem obdobju monitoringa v glavnem ves čas mikrobiološko onesnažena oziroma, da so bile presežene vrednosti preiskovanih parametrov, glede na Uredbo o upravljanju kopalnih voda.</p> <p>Na celotnem območju Ljubljane je na javni kanalizacijski sistem priključenih 89 % prebivalcev, na območju največje aglomeracije, to je strnjenegega naselja mestnega značaja, pa je priključenih 93,3 % prebivalcev.</p>
Ugotoviti izvore in odpraviti vzroke onesnaženj na porečju Gradaščice in Malega grabna - pripraviti seznam objektov, ki niso priključeni na obstoječo javno kanalizacijo	JP VO-KA	2016	V izvajanju	Seznam objektov je v pripravi.
Izvesti projekt "Sava kopalna voda": podrobni monitoring površinske vode, evidentiranje onesnaževalcev, odprava vzrokov onesnaženj	OVO, OGD, SRPI, JP VO-KA	2020		
Revitalizirati odsek izbranega vodotoka v MOL (sanacija nepravilnih posegov v vodotok)	OVO	2020	V izvajanju	Za izvedbo ukrepa si prizadevamo pridobiti evropska sredstva. V program Obzorje 2020 smo prijaviili projekt RAINBOW, ki pa žal ni bil izbran. V letošnjem letu bomo izdelali idejni načrt in izbrali odsek vodotoka za izvedbo revitalizacije.

Vzpodbujati gradnje malih ČN na območjih, kjer javna kanalizacija ni predvidena	OGDP, OVO, JP VO-KA	trajna naloga	V izvajanju	
---	---------------------	---------------	-------------	--

SC2: Zagotoviti varovanje naravnega okolja v MOL

OC1: Do leta 2020 ohranjati in izboljšati stanje biotske raznovrstnosti	nosilci in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2017	opombe
Pripraviti strategijo ohranjanja biotske raznovrstnosti v MOL	OVO	2015	V izvajanju	V pripravi je Strategija ohranjanja biotske raznovrstnosti Slovenije kot poglavje novega Nacionalnega programa varstva okolja do leta 2030. Strategija ohranjanja biotske raznovrstnosti na lokalnem nivoju bo pripravljena na podlagi sprejete strategije na državnem nivoju. Priprava lokalne strategije ni zakonska obveza.
Vsako leto izvesti pet naravovarstvenih ukrepov za ohranitev in izboljšanje habitatov ogroženih in zavarovanih vrst (postavitve ograje za varstvo dvoživk, postavitve valilnic, odstranitev velikega pajesna ...)	OVO	2020	2015 izvedeno 2016 izvedeno 2017 izvedeno	V sodelovanju z Društvom za preučevanje dvoživk in plazilcev smo v spomladanskem času ponovno namestili ograjo za dvoživke ob Večni poti, člani društva pa so organizirali prenašanje dvoživk preko cestišča. Spomladi 2016 je bilo prenesenih več kot dva tisoč dvoživk. V sodelovanju z Herpetološkim društvom smo nadaljevali s projektom izboljšanja habitata močvirske sklednice na območju Gmajnic in sicer smo izlavljali tujerodne želve, da bi s tem zmanjšali kompeticijski pritisk, zavarovali in označili smo gnezda domorodnih želv ter odstranjevali tujerodne rastlinske vrste. Z istim društvom smo tudi v letu 2016 nadaljevali z »žabjo stražo«, to je z varovanjem območij mrestenja plavčka. V sodelovanju z Društvom za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije smo na delavnici v okviru programa Zelene prestolnice izdelali 15 gnezdilnic za ptice, ki so jih udeleženci namestili na svojih vrtovih. Predvsem pa smo v okviru projekta izvedli več ozaveščevalnih akcij. V sodelovanju z Društvom za opazovanje in ohranjanje metuljev Slovenije smo nadaljevali z akcijo izboljševanja habitata zelo ogroženega metulja - deteljinega

				<p>modrina. Skupaj z Slovenskim društvom za proučevanje in varstvo netopirjev smo v letu 2016 v Krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib namestili pet netopirnic. Poleg tega smo v sklopu programa Zelene prestolnice skupaj z udeleženci delavnice pred Točko. <i>Zate</i> izdelali 30 lesenih netopirnic, ki so jih udeleženci namestili na drevesa v bližini svojih domov. Prav tako smo na delavnici v sklopu programa Zelene prestolnice izdelali 30 hotelov za žuželke, ki so sedaj nameščeni na vrtovih udeležencev delavnice. V letu 2016 smo tudi nadaljevali z odstranjevanjem pajesena z rastišča evropske gomoljčice, ki je razglašen za naravni spomenik. V Tivoliju smo spremljali tudi učinke naravovarstvenega ukrepa za puščavnika.</p> <p>Tudi v letu 2017 smo v sodelovanju z Društvom za proučevanje dvoživk in plazilcev v spomladanskem času namestili ograjo za dvoživke ob Večni poti, člani društva pa so organizirali prenašanje dvoživk preko cestišča. V letu 2017 je bilo preko cestišča prenesenih več kot dva tisoč dvoživk. V sodelovanju z Herpetološkim društvom smo nadaljevali tudi s projektom izboljšanja habitata močvirske sklednice na območju Gmajnic in sicer smo izlavljali tujerodne želve, da bi s tem zmanjšali kompeticijski pritisk, zavarovali in označili smo gnezda domorodnih želv ter odstranjevali tujerodne rastlinske vrste. Z istim društvom smo tudi v letu 2016 nadaljevali z »žabjo stražo«, to je z varovanjem območij mrestenja plavčka. V parku Tivoli smo v sodelovanju z Društvom za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije obnovili gnezdilnice za ptice. V sodelovanju z Društvom za opazovanje in ohranjanje metuljev Slovenije smo nadaljevali z akcijo izboljševanja habitata zelo ogroženega metulja - deteljinega modrina. Skupaj z Zavodom za ohranjanje naravne in kulturne dediščine Ljubljanskega barja smo ob Iščici postavili gnezdišče za vodomca. V parku Tivoli in ob javnem sadovnjaku na Vojkovi smo postavili gnezdišče za divje čebele. Tudi v letu 2017 smo nadaljevali z odstranjevanjem pajesena z rastišča evropske gomoljčice, ki je razglašen za naravni spomenik. V Tivoliju smo spremljali tudi učinke naravovarstvenega ukrepa za puščavnika. Spomladi smo iz ribnika Tivoli v sodelovanju z RS Barje in Zavodom RS za varstvo narave odstranjevali tujerodne vrste rib.</p>
--	--	--	--	--

				<p>V okviru letošnje akcije «Za lepšo Ljubljano» smo organizirali odstranjevanje japonskega dresnika na območju Krajinskega parka Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib (ob vodotoku Pržanec). Akcije se je udeležilo 70 sodelavcev mestne uprave in javnih podjetij, v akciji pa smo zbrali skoraj 1700 kg posušenih nadzemnih delov te rastline. Iz dela zbranega materiala smo ročno izdelali papir, iz le-tega pa vizitke, stenski koledar za leto 2018, igro spomin, 12 kartic in grafike z različnimi motivi iz krajinskega parka. Koledar, kartice in igra spomin so na 8. bienalu slovenskega oblikovanja Brumen prejeli priznanje za odlično slovensko oblikovanje Brumen.</p> <p>V zahvalo in vzpodbudo za sodelovanje v akciji smo vse zaposlene v mestni upravi obdarili s stenskim koledarjem za leto 2018.</p>
Monitoringi ogroženih in zavarovanih rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov v MOL	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno 2017 izvedeno	<p>Pripravljene so strokovne podlage za nov odlok o krajinskem parku Zajčja dobrava, ki obsegajo popis ptic, metuljev in hroščev.</p> <p>V letu 2017 smo pričeli s popisi metuljev, ptic, hroščev in netopirjev na grajskem griču, ki bodo služile kot podlaga za pripravo novega odloka.</p>
Revitalizirati eno degradirano območje v MOL	OVO	2020	Izvedeno	<p>V letu 2016 je bila končana 2. faza Parka Rakova jelša z vzpostavitvijo parka, javnega sadovnjaka in 320 novimi mestnimi vrtički. Skupna površina novega revitaliziranega območja je 75.000 m².</p>
Vsako leto izvesti javni razpis za sofinanciranje projektov nevladnih organizacij, ki vključuje tudi izvedbo naravovarstvenih ukrepov za ohranjanje, vzpostavitev ali izboljšanje habitatov ogroženih živalskih in rastlinskih vrst (iz Rdečega seznama)	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno 2017 izvedeno	<p>Na razpis se lahko prijavijo le nevladne organizacije in neprofitne organizacije, ki aktivno delujejo na področju varstva okolja in narave ter imajo sedež na območju MOL.</p> <p>V letu 2017 smo sofinancirali 22 projektov nevladnih ali neprofitnih organizacij s področja varstva okolja. Iz sklopa C smo sofinancirali projekte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pozor! Plavček na mrestišču!, Herpetološko društvo – Societas herpetologica slovenica, - Deteljin modrin – prezrt biser savskih prodiv 3.0, Društvo za proučevanje in ohranjanje metuljev Slovenije, - Izboljšanje habitata močvirske sklednice na območju Gmajnice – Curnovec, Herpetološko društvo – Societas herpetologica slovenica. - Protipoplavni ukrepi gnezdišč vodomca Zavoda za ohranjanje naravne in kulturne dediščine Ljubljanskega barja.

Tekoče ažurirati GIS MOL s podatki o biotski raznovrstnosti in rastiščih tujerodnih invazivnih vrst	OVO, CI	trajna naloga	V izvajanju	V nastajanju je GIS MOL, ki bo vključeval tudi te podatke. Podatki o rastiščih pelinolistne ambrozije so dostopni na spletni strani MOL.
Aktivno ozaveščati javnost	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno 2017 izvedeno	<p>V letu 2017 je razstava z naslovom »Njihov dom nima hišne številke«, bila na ogled v prostorih Mestne knjižnice v Šiški, Centru in na Viču.</p> <p>Nadaljevali smo z družbeno odgovorno kampanjo »Rokavice gor!«, s katero prebivalce ozaveščamo in izobražujemo o škodljivosti invazivnih tujerodnih vrst. Vzpostavljeno spletno stran www.rokavicegor.si smo nadgradili s podatki o tigrastem komarju.</p> <p>Prebivalce ČS Šentvid, Črnuče in Moste smo pozvali k pospravljanju svojih vrtov in balkonov. Na treh celodnevnihih dogodkih (ČS Šentvid 19. 4. 2017, ČS Črnuče 21. 4. 2017 in ČS Moste 9. 5. 2017) smo zbirali odsluženo posodo iz keramike, plastike in kovine. Prebivalce smo za njihov trud nagradili s sadikami rastlin, ki odganjajo komarje in jim hkrati ponudili tudi kakovosten kompost, ki nastane v Regijskem centru za predelavo odpadkov (Barje) iz ločeno zbranih bioloških odpadkov. Za prebivalce smo izvajali tudi enostavnejša popravila vrtnega orodja.</p> <p>Na dogodkih smo zbrali skupno 305 keramičnih, 845 plastičnih in 155 kovinskih posod ter hkrati razdelili 1.150 sadik rastlin, ki odganjajo komarje in 4.200 litrov komposta. 100 sadik rastlin, ki odganjajo komarje smo podarili tudi društvu Zeleni nadzorniki, preostalih 250 sadik pa smo razdelili službam in oddelkom mestne uprave.</p> <p>Za otroke smo pripravili basen o komarju Tigru, na vseh treh dogodkih pa smo izvedli tudi delavnice. Z nami so ustvarjali:</p> <ul style="list-style-type: none"> • skupina otrok Vrta Šentvid, enote Vid, • skupina otrok OŠ Maksa Pečarja, • skupina otrok OŠ Vide Pregarc. <p>Pri zbiranju posodic so sodelovali tudi otroci Vrta Otona Župančiča ter OŠ Ketteja in Murna.</p> <p>V okviru kampanje smo izvedli tudi: 1 izobraževalno delovno akcijo odstranjevanja ambrozije (ČS Črnuče, 6. 7. 2017), 1 brezplačen voden sprehod za vrtničarje na Rakovi jelši (12. 9.), gostovanje na</p>

				<p>sejmu (Festival zdravja 17. 6.), akcijo plakatiranja o obveznem odstranjevanju zdravju škodljive ambrozije med 23. junijem in 3. julijem 2017 in posneli 3 kratke filmčke za YouTube.</p> <p>Z namenom izobraževanja in inovativnega reševanja problematike zdravju škodljive ambrozije smo pripravili interaktivni model ambrozije, ki ga uporabnik lahko vrta za 360° in poljubno približuje za ogled podrobnosti. Z interaktivno predstavitevijo želimo vzpodbuditi meščane, predvsem mlade, k iskanju in raziskovanju rastline.</p>
Popisati 5 najbolj razširjenih tujerodnih invazivnih vrst v MOL	OVO	2015	Izvedeno	<p>Na evropsko pobudo Urban Innovative Actions smo uspešno prijavi projekt APPLAUSE (Alien PLAnt SpEcies) - from harmful to useful with citizens' led activities / od škodljivih do uporabnih tujerodnih rastlin z aktivnim vključevanjem prebivalcev. Projekt se bo izvajal med 1. 11. 2017 in 31. 10. 2020, vključeval pa bo tudi popis vseh invazivnih tujerodnih rastlin na zemljiščih v lasti MOL.</p>
Pripraviti akcijski načrt ravnanja s tujerodnimi invazivnimi vrstami na zemljiščih v lasti MOL	OVO	2016	Izvedeno	<p>Na evropsko pobudo Urban Innovative Actions smo uspešno prijavi projekt APPLAUSE (Alien PLAnt SpEcies) - from harmful to useful with citizens' led activities / od škodljivih do uporabnih tujerodnih rastlin z aktivnim vključevanjem prebivalcev. Projekt naslavlja nerešena vprašanja glede ravnanja z invazivnimi tujerodnimi rastlinami v smislu zero-waste pristopa in krožnega gospodarstva. Te rastline pri nas trenutno kompostiramo ali sežigamo, v pilotnem projektu predelave v papir na polindustrijskem nivoju pa smo dokazali, da jih je mogoče uporabiti tudi v druge koristne namene. Predlagani sistem ravnanja z invazivnimi tujerodnimi rastlinami temelji na izobraževanju in sodelovanju s prebivalci Ljubljane ter treh principih delovanja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. »Naredi sam«, 2. »Predelaj z nami« in 3. »Oddaj v zbirnem centru«. <p>Meščankam in meščanom Mestne občine Ljubljana želimo olajšati samostojno prepoznavanje invazivnih tujerodnih rastlin in tega, kako jih ustrezno odstraniti in predelati v koristne izdelke (1). Če tega ne želijo narediti sami, se bodo lahko oglasili v novo načrtovanemu centru ponovne uporabe, kjer jih bomo skupaj predelali na delavnicah (2), lahko pa jih bodo zgolj oddali v novem zbirnem centru, kjer jih</p>

				bomo partnerji v projektu predelali v koristne izdelke in prodali (3). S projektom naslavljamo kar najširši krog deležnikov: vrtce, šole, dijake, študente, gospodinjstva, lastnike zemljišč, podjetja, turiste, strokovne organizacije ...
Iz enega od zavarovanih območij odstraniti vse tujerodne invazivne rastlinske vrste	OVO	2018	V izvajanju	Ukrep izvajamo na Grajskem griču. Grajski grič je za ta namen še posebej ustrezen, saj je večina zemljišč v lasti MOL, je obvladljive velikosti in ima velik izobraževalni in ozaveščevalni potencial. V letu 2017 smo odstranjevali: navadno barvilnico (metoda odstranjevanja: selektivno rezanje), veliki pajesen (metoda odstranjevanja: posek 3 obročkanih dreves in odstranitev poganjkov), robinijo (metoda odstranjevanja: obžetev ali odstranjevanje manjših primerkov) in oljno bučko (metoda odstranjevanja: rezanje glavnega poganjka tik nad tlemi). Vzpostavljen je tudi t. i. laboratorij na prostem, kjer testiramo različne metode odstranjevanja japonskega dresnika. Na območju Grajskega griča izvajamo tudi testno odstranjevanje velikega pajesena in robinije z metodo obročkanja.
Prebivalcem MOL v zbirnih centrih odpadkov omogočiti odlaganje odstranjenega japonskega dresnika	JP SNAGA, OGD, OVO	2015	Izvedeno	
V primeru investicij in vzdrževalnih del kot obvezno sestavino JN vključiti tudi bančno garancijo za dobro izvedbo del (odstranitev tujerodnih invazivnih vrst)	OFR, SJN	2015	Izvedeno	

OC2: Do leta 2020 vzpostaviti celovit sistem za učinkovito upravljanje z naravnimi vrednotami in zavarovanimi območji	nosilci in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2017	opombe
Pripraviti nov odlok o krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib	OVO	2015	Izvedeno	
Pripraviti nov odlok o	OVO	2017	V izvajanju	

razglasitvi dendrološke dediščine, parkov in vrtov v MOL				
Pripraviti nov odlok o krajinskem parku Zajčja Dobrava	OVO	2018		
Pripraviti nov odlok o razglasitvi Grajskega griča	OVO	2019		
V proračunu rezervirati namenska sredstva za upravljanje z zavarovanimi območji	OVO	trajna naloga	Izvedeno	Namenska sredstva za upravljanje s Krajinskim parkom Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib so predvidena v Odloku o proračunu Mestne občine Ljubljana za leto 2018.
Določiti upravljavca za krajinski park Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib	OVO	2016	Izvedeno	Upravljavec je bil določen z Odlokom o Krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib. Sprejet je tudi Odlok o koncesiji za upravljanje Krajinskega parka Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib. V letu 2017 je bila podpisana pogodba o izvajanju koncesije.
Odkupiti najmanj 6 % zemljišč na zavarovanih območjih	ORN, OVO	2020		
Revitalizirati naravna rezervata Mostec in Mali Rožnik	OVO	2020		Za revitalizacijo je potrebno predhodno odkupiti zemljišča.
Sofinancirati delovanje krajinskega parka Ljubljansko barje	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno	V dogovoru z javnim zavodom Krajinski park Ljubljansko barje smo v letu 2015 financirali pripravo projektne dokumentacije (PGD) za rekonstrukcijo vodovodnega mostu, ki ga bomo namenili tudi za pešce in kolesarje in s tem omogočili povezavo mesta s krajinskim parkom. Za realizacijo projekta smo v obdobju uspeli pridobiti vse manjkajoče parcele, razen dela parcele v lasti Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS, ki je v fazi urejanja.
Vzpostaviti gozdno učilnico v krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib	OGDP, OVO, OPVI	2020	Izvedeno	Gozdna učilnica je bila vzpostavljena junija 2016.
Aktivno ozaveščati in izobraževati javnosti	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno 2017 izvedeno	Pripravili smo brošuro o biotski raznovrstnosti v MOL z naslovom: »Njihov dom nima hišne številke«. Prav tako smo pripravili razstavo o biotski raznovrstnosti v MOL, ki je bila v mesecu juliju na ogled v Zgodovinskem atriju Mestne hiše, v mesecu oktobru na

				<p>Gospodarskem razstavišču, v oktobru in novembru na gradu Tivoli, do konca leta pa na Oddelku za biologijo, Biotehniške fakultete. Skupaj z nevladnimi organizacijami smo tudi izvajali številne delavnice in predavanja v okviru programa Zelene prestolnice. Izveden je bil tudi krajši animirani telop, ki je na ogled na spletni strani MOL.</p> <p>Nadaljevali smo z družbeno odgovorno kampanjo »Rokavice gor!«, s katero prebivalce ozaveščamo in izobražujemo o škodljivosti invazivnih tujerodnih vrst. Vzpostavljeno spletno stran www.rokavicegor.si smo nadgradili s podatki o tigrastem komarju. Prebivalce ČS Šentvid, Črnuče in Moste smo pozvali k pospravljanju svojih vrtov in balkonov. Na treh celodnevni dogodkih (ČS Šentvid 19. 4. 2017, ČS Črnuče 21. 4. 2017 in ČS Moste 9. 5. 2017) smo zbirali odsluženo posodo iz keramike, plastike in kovine. Prebivalce smo za njihov trud nagradili s sadikami rastlin, ki odganjajo komarje in jim hkrati ponudili tudi kakovosten kompost, ki nastane v Regijskem centru za predelavo odpadkov (Barje) iz ločeno zbranih bioloških odpadkov. Za prebivalce smo izvajali tudi enostavnejša popravila vrtnega orodja.</p> <p>Na dogodkih smo zbrali skupno 305 keramičnih, 845 plastičnih in 155 kovinskih posod ter hkrati razdelili 1.150 sadik rastlin, ki odganjajo komarje in 4.200 litrov komposta. 100 sadik rastlin, ki odganjajo komarje smo podarili tudi društvu Zeleni nadzorniki, preostalih 250 sadik pa smo razdelili službam in oddelkom mestne uprave.</p> <p>Za otroke smo pripravili basen o komarju Tigru, na vseh treh dogodkih pa smo izvedli tudi delavnice. Z nami so ustvarjali:</p> <ul style="list-style-type: none"> • skupina otrok Vrtca Šentvid, enote Vid, • skupina otrok OŠ Maksa Pečarja, • skupina otrok OŠ Vide Pregarc. <p>Pri zbiranju posodic so sodelovali tudi otroci Vrtca Otona Župančiča ter OŠ Ketteja in Murna.</p> <p>V okviru kampanje smo izvedli tudi: 1 izobraževalno delovno akcijo odstranjevanja ambrozije (ČS Črnuče, 6. 7. 2017), 1 brezplačen voden sprehod za vrtičkarje na Rakovi jelši (12. 9.), gostovanje na sejmu (Festival zdravja 17. 6.), akcijo plakatiranja o obveznem</p>
--	--	--	--	--

				<p>odstranjevanju zdravju škodljive ambrozije med 23. junijem in 3. julijem 2017 in posneli 3 kratke filmčke za YouTube.</p> <p>Z namenom izobraževanja in inovativnega reševanja problematike zdravju škodljive ambrozije smo pripravili interaktivni model ambrozije, ki ga uporabnik lahko vrti za 360° in poljubno približuje za ogled podrobnosti. Z interaktivno predstavitvijo želimo vzpodbuditi meščane, predvsem mlade, k iskanju in raziskovanju rastline.</p>
--	--	--	--	---

OC3: Do leta 2020 vzpostaviti celovit zeleni sistem mesta in njegovo učinkovito upravljanje	nosilci in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2017	opombe
Imenovati projektno skupino za pripravo strategije varstva in razvoja zelenih površin	OGDP	2014	V izvajanju	OGDP se glede razvoja zelenih površin redno usklajuje z ORN in OUP.
Pripraviti strategijo varstva in razvoja zelenih površin MOL	projektna skupina	2016		
Pripraviti enotno evidenco načrtovanih in izvedenih zelenih površin MOL v GIS MOL	OGDP, ORN, SRPI, OUP	2015	V izvajanju	V letu 2016 je potekal pregled vseh mestnih drevoredov.
Pripraviti pravilnik o načrtovanju, sajenju in negi lesnatih rastlin na javnih površinah v Mestni občini Ljubljana	OGDP	2014	Izvedeno	
Pripraviti pobudo za sprejem zakonske podlage za varstvo in urejanje zelenih površin ter drevja v urbanem okolju	projektna skupina	2015	Izvedeno	Pravna podlaga za ureditev varovanja dreves je bila vgrajena v 32. člen dopolnjenega osnutka Odloka o spremembah in dopolnitvah OPN MOL ID (velikost in urejanje odprtih bivalnih in zelenih površin) sprememb in dopolnitev OPN. SPZ je podala mnenje, da taka določba v OPN ni ustrezna. Po sklepu tedenskega kolegija župana je SPZ v sodelovanju s pristojnimi organi mestne uprave pripravila pobudo za spremembo zakonodaje, ki jo je MOL v juniju 2015 poslala na MOP. V juliju 2015 smo prejeli odgovor

				Inšpektorata RS za okolje in prostor v katerem navajajo, da podpirajo prizadevanje občin, da vse svoje pravice in dolžnosti, ki jih imajo v skladu z Ustavo RS in določili ZLS, celovito urejajo in tudi nadzorujejo na svojem območju. IRSOP ne nasprotuje prenosu določenih pristojnosti in nadzora na lokalno raven, ki bi jih lahko občina zaradi poznavanja območja, navad, interesov, potreb prebivalcev, lažje in bolje izvajala ter nadzorovala. Od MOP in MJU nismo dobili odgovora.
V prostorskih aktih povečati delež, namenjen javnim zelenim površinam za 10 %	OUP	2015	Izvedeno	
Pripraviti seznam s prioritetai za odkup zemljišč, kjer so načrtovane javne zelene površine	OUP	2015	V izvajanju	Priprava seznama poteka v okviru projekta ENP, ki ga vodi ORN, sodeluje pa tudi OUP.
Odkupiti 10 % zemljišč s seznama prioritetai, kjer so načrtovane zelene javne površine	ORN	2020		
Pripraviti seznam s prioritetai za odkup zemljišč GPN	OGDP	2016		Seznam prioritetai smo začeli pripravljati v letu 2017.
Odkupiti 10 % zemljišč s seznama prioritetai za odkup zemljišč GPN	ORN	2020		
Izboljšati trajnostni dostop do zelenih površin (podaljšati sistem Bicike(lj), nove kolesarske poti, postavitev stojal za kolesa, ureditev pešpoti, javni prevoz)	OGDP	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno	Podpisan je bil aneks za širitev sistema BicikeLJ za 20 novih postajališč. Na P+R Barje in Barjanski cesti sta postajališči že postavljeni, ostale bomo postavili v letu 2017. Na petih končnih postajališčih LPP smo postavili stojala za kolesa. Uredili smo območje Vodmata, ki je veljalo za eno bolj problematičnih kolesarskih in črnih peš točk. Uredili smo črno točko na ulici Milana Majcna, v načrtu je tudi ureditev črne točke na Kajuhovi. Prav tako pa je prišlo do prenove in ureditve Eipprove ulice. V sklopu ETMja smo odprli kolesarski poligon Kolopark na Celovski cesti in kolesarski poligon Bikepark v Podutiku.
Izvesti novo učno pot v	OVO	2015	Izvedeno	

krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib				
Urediti status vseh zelenih površin kot grajeno javno dobro	OGDP, ORN	2020	V izvajanju	S strani OGDP, ORN, OUP in LUZ-a je oblikovana projektna skupina, ki oblikuje evidenco nepremičnega premoženja MOL. Na osnovi te evidence je bilo od leta 2014 izdanih skoraj 30 odločb o razglasitvi javnih površin za grajeno javno dobro.
Izvesti in urediti tri javne zelene površine	OGDP, SRPI, OVO	2020	Izvedeno	V okviru vzdrževanja javnih zelenih površin postopoma in sproti vključujemo v plan rednega vzdrževanja tudi tiste zelene površine, ki so opredeljene kot javne, so v lasti MOL in do sedaj niso bile vključene v redno vzdrževanje. V letu 2016 je bila končana 2. faza Parka Rakova jelša z vzpostavitvijo parka in javnega sadovnjaka. Prenovili smo tudi 10 javnih otroških igrišč in uredili kolesarski poligon z zelenimi površinami.

SC3: Izkoristiti površine MOL za pridelavo hrane in lokalno samooskrbo

OC1: Do leta 2020 oblikovati celostni pristop za zagotavljanje lokalne samooskrbe	nosilci in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2017	opombe
Pripraviti/izdelati strategijo razvoja podeželja za obdobje 2014–2020 s poudarkom na lokalni samooskrbi	OVO	2014	Izvedeno	
Vzpostaviti centralni portal za celotno oskrbovalno verigo lokalne samooskrbe Ljubljanske urbane regije (LUR)	RRA LUR	2015	Izvedeno	Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij je v sodelovanju z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano vzpostavila internetni portal »KATALOG ŽIVIL ZA JAVNO NAROČANJE«, ki je dostopen vsem javnim zavodom na povezavi https://www.katalogzivil.si/ , kjer bodo zbrani tudi podatki o ponudnikih živil. Hkrati obstaja veliko različnih internetnih portalov, ki omogočajo nabavo lokalno pridelane hrane, zato priprava

				posebnega portala oskrbovalne verige lokalne samooskrbe Ljubljanske urbane regije ni potrebna. V sodelovanju z drugimi regijskimi razvojnimi agencijami je bil pripravljen predlog nacionalnega projekta prehranske samooskrbe v javnih ustanovah. Predlog je bil na več sestankih predstavljen ministru g. Židanu in državni sekretarki ga. Baloh na Ministrstvu za šolstvo. Na uraden odgovor Ministrstva za kmetijstvo o možnostih za sofinanciranje projekta še čakajo.
Objaviti eko prispevke v glasilu Ljubljana in glasilih ČS	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno 2017 izvedeno	V glasilu Ljubljana 3-4/2017 je bil predstavljen učni vrt na Rakovi jelši in objavljeno povabilo na celoletno usposabljanje vrtničarjev za pridelavo zelenjave na ekološki način. V reviji Ona 10/2017 je bila objavljena predstavitev ekološke kmetije Trnulja v Črni vasi. V Dnevniku so bila objavljena priporočila o gnojenju na urbanih vrtničkih, ki so bila dana na predavanjih po več četrtnih skupnostih https://www.dnevnik.si/1042766336/lokalno/ljubljana/vecina-vrtickov-je-pregnojenih . Z namenom promocije lokalne samooskrbe, ki temelji na ekološki pridelavi, sta bili na prvem programu televizije Slovenije predvajani dve oddaji Z vrta na mizo. V prvi je bilo predstavljeno urbano vrtničkarstvo na območju MOL http://4d.rtvsllo.si/arhiv/z-vrta-na-mizo/174478679 , v drugi vrtnarstvo na Ljubljanskem barju http://4d.rtvsllo.si/arhiv/z-vrta-na-mizo/174492490 .

OC2: Do leta 2020 povečati obseg in izboljšati kakovost zemljišč z možnostjo kmetijske pridelave	nosilci in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2017	opombe
Vzpostaviti evidenco zemljišč v lasti MOL, ki so primerna za pridelavo hrane	ORN, OUP	2018	V izvajanju	Seznam primernih zemljišč za pridelavo hrane se pripravlja postopoma, saj še ni izvedena delitvena bilanca zemljišč med MOL in Skladom kmetijskih zemljišč in gozdov RS.
Optimizirati lastniško strukturo s prostorskimi ureditvenimi operacijami (menjave zemljišč, komasacije) vsaj 10 ha letno	OVO, ORN	2020	V izvajanju	Komasacija Zadobrova 188 ha je zaključena. Za izvedbo agromelioracije, ureditve poljskih poti na komasacijskem območju, smo izdelali projektno dokumentacijo in pridobili nepovratna sredstva EU in države. Agromelioracija se bo izvedla v letu 2018. Za izvajanje komasacije Kašelj na površini 16,4 ha je bil izbran izvajalec

				<p>del, ki bo v roku dveh let opravil geodetska dela potrebna za izvedbo komasacijskega postopka. Izdelani, razgrnjeni in potrjeni so bili Elaborat ureditve meje na obodu komasacijskega območja, Elaborat obstoječega stanja zemljišč na komasacijskem območju, Elaborat vrednotenja zemljišč na komasacijskem območju in Elaborat idejne zasnove ureditve komasacijskega območja. Uredila se je tudi meja znotraj komasacijskega območja ter izmerili objekti (ceste, poti, jarki, potoki, gospodarski objekti...) v območju, ki so pomembni za izdelavo projekta nove razdelitve zemljišč. Komasaacija Savlje-Kleče na površini 93,3 ha je v fazi zbiranja podpisov izjav lastnikov kmetijskih zemljišč o soglasju za uvedbo komasacijskega postopka, saj se z začetkom postopka morajo strinjati lastniki, ki imajo v lasti 67 % zemljišč na predvidenem komasacijskem območju.</p>
Nadzorovati rodovitnost kmetijskih tal	OVO	trajna naloga	<p>2015 izvedeno 2016 izvedeno 2017 izvedeno</p>	<p>Rezultati spremljanja rodovitnosti kmetijskih tal na VVO MOL v letu 2017 so pokazali nekatere pomembne premike v smeri izboljšanja rodovitnosti tal. Ti se zrcalijo predvsem v manjšem deležu vzorcev tal s preveliko zalogo fosforja in izrazito prevelikimi zalogami nitratnega dušika v tleh. Povprečna oskrbljenost s fosforjem se je v primerjavi z zadnjim vzorčenjem obravnavnih parcel pred štirimi leti (leta 2013) zmanjšala od 55 na 48 mg P₂O₅/100 g tal. Še posebej veseli dejstvo, da so tudi posamezne meritve nitratnega dušika v tleh precej manjše kot leta 2013, saj je bila leta 2013 povprečna zaloga nitratnega dušika v tleh 115 kg NO₃-N/ha, leta 2017 pa 73 kg NO₃-N/ha. Stanje pri kaliju je večinoma ugodno. S stališča rodovitnosti tal je pomembna tudi ugotovitev, da so tla še naprej dobro založena z organsko snovjo. Posebno pozornost namenjamo tudi gnojenju v zaščiteneh prostorih (rastlinjakih). Rezultati kažejo, da so v zadnjih letih zaloge nitratnega dušika v tleh v rastlinjakih bistveno manjše kot pred leti. Da bi se kmetje v prihodnje še bolj usmerili v pravilno izbiro gnojil, smo izvedli natančno analizo razpoložljivih mineralnih gnojil na tržišču. Na podlagi rezultatov kemijskih analiz tal v obdobju 2013–2016 ter rabe tal smo kmetom za vsako lokacijo posredovali nabor mineralnih analiz, ki bi bila za njih najbolj ustrezna. Na ta način želimo kmetom olajšati izbiro pri nakupih za njih optimalnih mineralnih gnojil.</p>

OC3: Do leta 2020 razvijati mrežo vrtičkov in projekte pridelovanja hrane med meščani	nosilci in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2017	opombe
Povečati obseg sredstev za razpise za sofinanciranje projektov s področja samooskrbe vsaj za 10 % vsako leto	OVO, OZSV, OK	2015 dalje	2015 izvedeno 2017 izvedeno	
Vzpostaviti projektni tim (ali organ znotraj mestne uprave) za sledenje in črpanje EU sredstev	OUK	2015	Izvedeno	
Vzpostaviti vzorčen javni sadovnjak	OVO	2016	Izvedeno	Zasajena sta bila javna sadovnjaka ob Vojkovi cesti z 68 sadnimi drevesi in v parku Muste z 88 sadnimi drevesi..
V vsaki ČS vzpostaviti vsaj eno vrtičkarsko območje	OUP, ORN, OVO	2020	V izvajanju	Ob Vojkovi cesti se je uredilo novo vrtičkarsko območje s 64 vrtički.

OC4: Do leta 2020 vzpodbuditi prehod na ekološko pridelavo hrane	nosilci in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2017	opombe
Pripraviti razpisno dokumentacijo za javna naročila tako, da bo vzpodbujala uporabo lokalnih ekoloških pridelkov	SJN, organi mestne uprave MOL	2015	Izvedeno	Javni zavodi morajo pri oddaji javnih naročil spoštovati določbe zakonodaje s področja javnega naročanja. Uredba o zelenem javnem naročanju določa, da mora naročnik v obdobju, za katerega sklene pogodbo, kupiti najmanj 10 % ekoloških živil. Kljub navedenemu pa določbe razpisne dokumentacije ne smejo biti krajevno (lokalno) diskriminatorne, zato pogojevanje lokalnih pridelkov ni dovoljeno. Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15) določa izjemo od uporabe (peti odstavek 73. člena), ki omogoča, da naročnik, kljub prej navedenemu, 20 % ocenjene vrednosti javnega naročila oz. največ 80.000 EUR brez DDV odda lokalnim ponudnikom. Služba za javna naročila MOL naročnike, ki jo pooblastijo za izvedbo postopka, opozarja na možnost upoštevanja navedene izjeme. Prav tako jih spodbuja, da med seboj sodelujejo pri izmenjavi informacij o zanesljivih dobaviteljih lokalno pridelane (ekološke) hrane z namenom, da bi se delež lokalne, tudi ekološke, hrane na jedilnikih

				<p>vrčevskih in osnovnošolskih otrok povečal.</p> <p>V letu 2017 razpisna dokumentacija za javno naročanje živil vključuje dodatno merilo, s čimer se vzpodbuja nabava lokalnih (ekoloških) pridelkov, in sicer merilo »višja kakovost«. Navedeno daje naročniku možnost, da prednostno izbere ponudnika, ki ponujajo hrano z geografskim poreklom, ima znak izbrana kakovost ali ponudnika, ki ponuja integrirano pridelana živila. Vse več živil iz lokalnega okolja pa ima vsaj en znak višje kakovosti.</p>
Vzpostaviti 50 % uporabe lokalno pridelane hrane v vrtcih in OŠ	SJN, JZ	2020	V izvajanju	<p>Javni zavodi morajo pri oddaji naročil hrane spoštovati določbe zakonodaje s področja javnega naročanja, pri čemer je pogojevanje izvora prepovedano. Določa pa zakon izjemo od uporabe pravil (peti odstavek 73. člena), ki javnim zavodom omogoča naročanje lokalno pridelane hrane v 20 odstotnem deležu od vrednosti celotnega javnega naročila hrane. Služba za javna naročila MOL naročnike z opozarjanjem na možnost uporabe izjeme spodbuja k naročanju lokalno pridelane hrane. Na aktivih ravnateljev ljubljanskih osnovnih šol in vrtecev je bil najavljen pilotni projekt oskrbe z lokalno hrano. Pilotni projekt vodi RRA LUR v sodelovanju s Službo za javna naročila in Oddelkom za varstvo okolja, Odsekom za razvoj podeželja. V pilotni projekt se je v prvi fazi vključilo 10 osnovnih šol in vrtecev, ki jim v naslednjem letu potečejo pogodbe za nabavo hrane. V oktobru in novembru mesecu smo analizirali obstoječe stanje in potrebe po lokalno pridelani hrani v teh desetih javnih zavodih, hkrati pa zbirali podatke o pridelovalcih v regiji. V letu 2017 je bila sprejeta nova Uredba o zelenem javnem naročanju. Na njeni podlagi bo v prihodnje obvezen delež ekoloških živil, ki jih bo moral nabaviti javni naročnik, za pet odstotnih točk višji, torej 15 %. Zaradi nizke samooskrbe z ekološkimi živili v Sloveniji pa uredba določa prehodno obdobje, zato bo prej naveden obvezen delež zavezujoč šele od 1. 1. 2024.</p>
Izobraževati kmetovalce, uporabnike in uradnike mestne uprave o ekološkem kmetovanju	OVO	trajna naloga	2017 izvedeno	<p>Izobraževanje kmetov in njihovih družinskih članov v kmetijskem in gozdarskem sektorju je bilo zagotovljeno v obliki državne pomoči, kot Ukrep 2, z nazivom Pomoč dejavnostim prenosa znanja in informiranja. Delavnice, predavanja, demonstracijski prikazi in obiski kmetij so bili izvedeni ciljno za določene skupine kmetijskih pridelovalcev in vrtničarjev in so bile za kmete delno vezane na</p>

				<p>ekološke vsebine za vrtničkarje pa v celoti. Udeleženci so bili seznanjeni o ustreznih tehnologijah pridelave in varstva rastlin, vplivu gnojenja na podtalnico, boljši rastlinski higieni, možnostih preusmerjanja kmetij z nasadi odpornih sort jablan in jagodičevja v ekološko pridelavo, kolobarju in mešanih posevkih. Posebej so bile skladno z rastno sezono izdelana še tehnološka navodila pridelovalce zelenjave in sadja ter za vrtničkarje.</p> <p>Spomladi 2017 je bil na Rakovi jelši vzpostavljen učni zelenjavni vrt namenjen vrtničkarjem in ostalim prebivalcem Ljubljane, ki jih zanima vrtnarjenje. V okviru aktivnosti povezanih z učnim vrtom so bile za vrtničkarje izvedena izobraževanja le z ekološkimi vsebinami, saj vrtničkarji na mestnih površinah vrtnarijo po ekoloških principih pridelave zelenjave. Organiziranih je bilo 21 predavanj in 30 srečanj z mentorjem, ki je ob določenih terminih odgovarjal na različna vprašanja vrtničkarjev ali reševal probleme nastale pri vzgoji vrtnin. Teme predavanj so bile:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vzgoja sadik zelenjave - Saditveni načrt in dobri sosedi v vrtu - Priprava za sejanje/sajenje - Seme v vrečki, na traku, domače seme – za katero se odločiti? - Solata – seme ali sadike? - Zelena, peteršilj, luštrek, koriander, drobnjak - Paradižnik, paprika - Obrezovanje sadnih rastlin - O fižolu - Zelje, brokoli, cvetača, ohrovti - Buče, bučke, kumare - Zeliščni vrt - Škodljivci in bolezni na vrtu - Vse o kompostiranju - O zalivanju in zastirkah - Radiči - Delo na vrtu v mesecu avgustu - Visoke grede in gomile - Jesenske setve
--	--	--	--	---

				<ul style="list-style-type: none"> - Delo na vrtu v mesecu septembru - Priprava vrta na zimo. <p>Festival za tretje življenjsko obdobje je ena izmed prireditev kjer se imajo priložnost predstaviti tudi strokovna društva podeželja. V letu 2017 so na prireditvi sodelovala čebelarstva, sadjarska in vrtnarska društva ter izvedla predavanja o čebelarjenju v urbanem okolju, konzerviranju sadja in zelenjave in pripravi čajnih mešanic v jesenskem obdobju. Odsek za razvoj podeželja, pa je zaradi vse večjega povpraševanja po najemu vrtičkov izvedel predavanje kje in na kakšen način je mogoče vrtiček najeti in pod kakšnimi pogoji je možno vrtnariti na mestnih vrtičkih.</p>
Sofinancirati projekte s področja ekološke samooskrbe	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno 2017 izvedeno	<p>Ekopraznik v Ljubljani je tradicionalna razstavno promocijska in izobraževalna prireditev ki se izvaja že od leta 2001. Namenjena je osveščanju prebivalstva o ekološkem kmetovanju in zdravem načinu življenja. Na ekološki tržnici, ki je del aktivnosti prireditve so bile predstavljene tudi številne ekološke kmetije s svojimi pridelki ter izdelki, kar Ekoprazniku daje še dodatno pestrost in prepoznavnost. S strani MOL je bila prireditev sofinancirana v znesku 4.000 EUR. Investicije na ekoloških kmetijskih gospodarstvih so bile sofinancirane preko Javnega razpisa za dodelitev državnih pomoči za ukrepe razvoja podeželja v Mestni občini Ljubljana v letu 2017. Za razvoj turizma na kmetiji in predelavo primarnih kmetijskih proizvodov je bilo namenjeno 15.654,86 EUR.</p>
Zemljišča v lasti MOL uporabljati brez GSO (določilo v najemnih pogodbah MOL)	ORN, OVO	2020	V izvajanju	Klavzula o prepovedi uporabe GSO bo vključena v nove najemne pogodbe.

SC4: MOL prevzame aktivno vlogo pri povezovanju in vzpodbujanju trajnostnega načina delovanja, poslovanja in bivanja v mestni občini

OC1: Do leta 2020 postaviti sistem spremljanja izvajanja PVO, vključevanja in informiranja deležnikov ter spreminjanja navad	nosilci in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2017	opombe
Letno poročati MS MOL o uresničevanju PVO MOL 2014-2020 in objavljati letno poročilo na spletni strani MOL	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno 2017 izvedeno	Program varstva okolja za MOL 2014-2020 je bil sprejet na 36. seji MS MOL, 7. julija 2014. Letno poročilo o uresničevanju PVO za MOL objavimo na spletnih straneh za preteklo obdobje.
Objaviti osnutke strateških dokumentov s področja varstva okolja in narave na spletnih straneh MOL	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 - 2017 -	V sodelovanju z MOP smo pripravili Podrobnejši program ukrepov Odloka o načrtu za kakovost zraka. Gre za državni dokument, ki ga sprejme Vlada RS po predhodni potrditvi na MS MOL (november 2017). Z MOP smo sodelovali tudi pri pripravi Operativnega programa varstva pred hrupom, ki je bil med 17. 11. in 18. 12. 2017 v javni obravnavi (objavljeno na spletnih straneh ministrstva).
Redno spremljati stanje okolja (monitoring): zrak, podzemne vode, površinske vode, tla, odpadki, hrup, naravno okolje in objavljati rezultate na spletnih straneh MOL in v glasilu Ljubljana	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno 2017 izvedeno	Meritve kakovosti zraka v centru Ljubljane opravljamo z lastno merilno postajo, Okoljskim merilnim sistemom (OMS). OMS sestavlja sklop merilne in podporne opreme, ki jo redno vzdržujemo in obnavljamo. Na postaji dosegamo preko 90 % časovno pokritost s podatki. Rezultati meritev so dostopni na spletnih straneh MOL in objavljeni v glasilu Ljubljana. V okviru dejavnosti projekta Ljubljana – Zelena prestolnica Evrope 2016 smo predstavili interaktivno zvočno instalacijo na temo hrupa in zvoka v Ljubljani. Ta na zabaven in hkrati poučen način osvešča javnost o problematiki hrupa in hrupne onesnaženosti. Inštalacija se nahaja v Mestni hiši. Energetsko bilanco v MOL spremljamo že od leta 1996 z namenom izračunavanja emisij onesnaževal v zrak. Pridobljene podatke objavljamo na spletni strani MOL. Podatki o emisijah iz energetske bilance se uporabljajo tudi kot osnova za načrtovanje ukrepov za izboljšanje kakovosti zraka. Izvajamo tudi meritve kakovosti podzemne vode in površinskih vodotokov. V letu 2017 smo začeli izvajati tudi monitoring mikrobiološkega stanja Ljubljanice (od sredine aprila do konca

				<p>septembra). Mikrobiološko kakovost površinske vode (prisotnost Enterokokov in Escherichie coli) spremljamo na treh vzorčnih mestih: na Špici (pod kavarno Astoria), ob Hradskega mostu (nabrežina) in na Cankarjevem nabrežju 25 (lokal Fetiche) enkrat tedensko. Podatki o kakovosti podzemne vode so dostopni na spletni strani MOL in objavljeni v glasilu Ljubljana. Podatki o kakovosti površinskih vodotokov pa so objavljeni le na spletni strani MOL. Zaključili smo s pregledom stanja tal na otroških igriščih javnih vrtcev in OŠ v MOL. Rezultati so objavljeni na spletni strani MOL. Izvajamo tudi monitoring rodovitnosti kmetijskih zemljišč v MOL. Rezultati so objavljeni na spletni strani MOL.</p>
<p>Izboljšati okoljsko ozaveščenost meščanov z organizacijo vsaj 3 dogodkov letno v vsaki ČS</p>	SLS	trajna naloga	<p>2015 izvedeno 2016 izvedeno 2017 izvedeno</p>	<p>V okviru Festivala tretjega življenjskega obdobja smo 1 dan posvetili predstavitvi čebelarjenja in čebelarstva v MOL. Izvedene so bile predstavitve čebelarških društev, degustacija medu in svetovanje s področja uporabe medu, dodatno tudi predavanje o čebelarjenju v mestu (Gorazd Trušnovec), pomenu čebeljih izdelkov in pridelkov za zdravje (Aleš Süssinger) ter možnosti čebelarjenja v tretjem življenjskem obdobju (Tomaž Svete). Za obiskovalce je bilo organizirano brezplačno vodenje po medovitih rastlinah in ogled čebelnjaka v Botaničnem vrtu.</p> <p>Že tretje leto zapored je na Stritarjevi ulici v središču Ljubljane, 14. 10. 2017 potekal Medeni dan, na katerem so se predstavili člani Čebelje poti. Predstavilo se je skupaj 26 ponudnikov, posebno pozornost pa je bila dana tudi Drugi violini in pripravi lokalnih dobrot iz jabolk.</p> <p>Razstava »Njihov dom nima hišne številke«, ki je bila pripravljena v času Zelene prestolnice Evrope, je bila v letu 2017 predstavljena na štirih lokacijah in sicer na UL, Biotehniški fakulteti, Oddelku za biologijo, v prostorih Mestne knjižnice Ljubljana in sicer najprej v Knjižnici Šiška, nato v prostorih Knjižnice Otona Župančiča, kasneje pa še v Knjižnici Prežihovega Voranca.</p> <p>Izvedeno kampanjo Rokavice gor! smo v letu 2017 nadgradili z aktivnostmi na področju preprečevanja širjenja tigrastega komarja. Prebivalce ČS Šentvid, Črnuče in Moste smo pozvali k pospravljanju svojih vrtov in balkonov. Na treh celodnevni dogodkih (ČS Šentvid 19. 4. 2017, ČS Črnuče 21. 4. 2017 in ČS Moste 9. 5. 2017) smo</p>

				<p>zbirali odsluženo posodo iz keramike, plastike in kovine. Prebivalce smo za njihov trud nagradili s sadikami rastlin, ki odganjajo komarje in jim hkrati ponudili tudi kakovosten kompost, ki nastane v Regijskem centru za predelavo odpadkov (Barje) iz ločeno zbranih bioloških odpadkov. Za prebivalce smo izvajali tudi enostavnejša popravila vrtnega orodja.</p> <p>Na dogodkih smo zbrali skupno 305 keramičnih, 845 plastičnih in 155 kovinskih posod ter hkrati razdelili 1.150 sadik rastlin, ki odganjajo komarje in 4.200 litrov komposta. 100 sadik rastlin, ki odganjajo komarje smo podarili tudi društvu Zeleni nadzorniki, preostalih 250 sadik pa bomo razdelili službam in oddelkom mestne uprave.</p> <p>Izvedli smo tudi tradicionalno prireditev Zeleni prag Ljubljane – festival Ljubljanskega podeželja, ki je namenjena predvsem predstavitvi podeželja MOL Ljubljančanom. Celoten festival je zasnovan zelo kompleksno in vsebuje različne dogodke od promocijskih dogodkov, do izobraževanj in predstavitev, vse z namenom osveščanja in informiranja prebivalcev Ljubljane. Festival združuje več dogodkov, v sklopu katerih se lahko Ljubljančani seznanijo z lokalno pridelavo hrane, čebelarstvom in ponudbo podeželja za starejše. Festival je združil različne dogodke – Teden jabolka v Ljubljani, vsebine za starejše na Festivalu za tretje življenjsko obdobje, Predstavitev slovenskih LAS in ponudbe ljubljanskega podeželja, Teden medenih sladici v Ljubljani in Medeni dan.</p> <p>Izvedli smo tudi programe usposabljanja in ozaveščanja prebivalcev o uvajanju učinkovite rabe energije (predstavitev delovanja Energetske svetovalne pisarne Ljubljana), eko delavnice z nasveti »Poenostavimo si življenje« in predevanja na temo urbanega vrtičkarstva. Za izboljšanje okoljske ozaveščenosti prebivalcev skrbijo tudi javna podjetja s prisotnostjo na dogodkih kot so Dan četrtne skupnosti, Dan soseda in podobno:</p> <ul style="list-style-type: none"> • JP SNAGA s predstavitvijo projekta “Enkratno je stvari uporabljati večkratno” - spodbujanje ponovne uporabe odpadkov: pop-up zbirni center - sprejemanje predmetov, ki bodo svojo pot nadaljevali v Center ponovne uporabe (posoda, tekstil, okrasni predmeti itd.); spodbujanje ponovne uporabe:
--	--	--	--	--

				<p>instant servis koles; popravljalnica/redizajn oblačil; problematika zavržene hrane in zbiranjem določenih vrst odpadkov: nevarnih odpadkov, OEEO, starih CD/DVD-jev in</p> <ul style="list-style-type: none"> • JP VODOVOD -KANALIZACIJA z ozaveščanjem meščanov o pomenu čiste pitne vode. <p>DOGODKI PO ČS MOL:</p> <p>ČS CENTER</p> <ul style="list-style-type: none"> • spomladanska čistilna akcija, 22. 4. 2017, • jesenska čistilna akcija, 16. 9. 2017, • zasaditev in zalivanje 4 dreves v sklopu Plana malih del 2017 (platana na praznem stojišču pred Figovcem, gaber v koritu na Cankarjevi, kroglasta robinija na Rozmanovi nasproti Tabora in gaber na Rozmanovi pri križišču s Trubarjevo). <p>ČS MOSTE</p> <ul style="list-style-type: none"> • čistilna akcija, 20. 4. 2017, • celoletna akcija » Za domačimi ljubčki ne ostajajo kupčki« z brezplačno delitvijo vrečk za pobiranje pasjih iztrebkov. <p>ČS JARŠE</p> <ul style="list-style-type: none"> • spomladanska čistilna akcija območja ČS Jarše (ČS Jarše, Turistično društvo Zelena jama in ostala društva, občani, šole in vrtci), • jesenska čistilna akcija območja ČS Jarše (ČS Jarše), • grabljenje in odvoz listja v naselju Nove Jarše in Zelena jama (ČS Jarše). <p>ČS TRNOVO</p> <ul style="list-style-type: none"> • spomladanska čistilna akcija, april 2017, • jesenska čistilna akcija, oktober 2017, • ogled RCERO, april 2017, • delavnice - seznanitev otrok o pridelavi medu + sodelovanje s Čebelarskim društvom Barje pri postavitvi čebelnjaka ob OŠ Livada, • Dan brez avtomobila (zaprtje dela poti za motorni promet Eiprova ulica), september 2017. <p>ČS POSAVJE</p> <ul style="list-style-type: none"> • čistilno olepševalna akcija, 1. 4. 2017,
--	--	--	--	---

				<ul style="list-style-type: none"> • sklopu čistilno olepševalne akcije je dne 21. 4. 2017, sodelovala tudi Osnovna šola Danile Kumar, vsi učenci šole, učitelji, strokovni delavci in tehnično osebje, ki so čistili in urejali šolska igrišča in zelenico, bližnje parke in bližnjo okolico šole, presajali in sadili rože v razredih ter postavili visoko gredo na šolski zelenici. <p>ČS GOLOVEC</p> <ul style="list-style-type: none"> • čistilna akcija v sodelovanju z občani, organizacijami in društvi, • urejanje okolice v sodelovanju s PGD Štepanjsko naselje (košnja zelenic, urejanje peskovnikov, čiščenje kanalov), • prikaz protipožarne varnosti v sodelovanju s PGD Štepanjsko naselje. <p>ČS DRAVLJE</p> <ul style="list-style-type: none"> • predavanje Rodovitnost tal na urbanih vrtičkih v Mestni občini Ljubljana, 9. 3. 2017, • čistilni akciji, 6. 4. 2017 in 11. 4. 2017. <p>ČS ČRNUČE</p> <ul style="list-style-type: none"> • spomladanska čistilna akcija, 8. 4. 2017, • jesenska čistilna akcija, 9., 15. in 23. 9. 2017. <p>ČS BEŽIGRAD</p> <ul style="list-style-type: none"> • akcija Zavijajmo rokave in skupaj polepšajmo savski hrib (akcija urejanja okolja v Savskem naselju), 10. 5. 2017, • manjše akcije urejanja cvetličnih korit in ureditev cvetličnih korit na Kardeljevi ploščadi, april in oktober 2017, • čistilne akcije – čistilna akcija ČS, ČMC + občani v BS3 (11. april) in sodelovanje pri čistilnih akcijah Turističnega društva Bežigrad (16. april). <p>ČS POLJE</p> <ul style="list-style-type: none"> • izvedba čistilne akcije s pomočjo vseh 4 prostovoljnih gasilskih društev in obeh turističnih društev v ČS Polje, april 2017, • predstavitev kampanje »Človek, čuvaj svoje mesto« v glasilu ČS Polje, november 2017, • Dan brez avtomobila (zaprtje dela poti za motorni promet
--	--	--	--	---

				<p>skozi krajinski park Zajčja dobrava), september 2017.</p> <p>ČS SOSTRO</p> <ul style="list-style-type: none"> • čistilna akcija, • ozaveščanje krajanov s predavanji o biodinamičnem kmetovanju, • ozaveščanje krajanov z izvedbo prireditve »Praznik jeseni« z razstavo pridelkov sadja in zelenjave pridelanih v lokalnem okolju. <p>ČS RUDNIK</p> <ul style="list-style-type: none"> • čistilna akcija v sodelovanju s Turističnim društvom Barje, april 2017, • Dan brez avtomobila (zaprtje ceste Ob dolenski železnici v času dogodka), september 2017, • osveščanje občanov o varstvu okolja na prireditvi Dan ČS Rudnik s strani društev in zavodov (JZ Krajinski park Ljubljansko barje, Zavod za ohranjanje naravne in kulturne dediščine ljubljanskega barja, Čebelarsko društvo barje), september 2017, • otvoritev učnega čebelnjaka v Botaničnem vrtu Univerze v Ljubljani, julij 2017. <p>ČS VIČ</p> <ul style="list-style-type: none"> • spomladanska in jesenska čistilna akcija (marec) okolice sedeža četrtne skupnosti in na delu Ljubljanskega barja, • jesenska čistilna akcija (oktober) na Ljubljanskem barju. <p>ČS ROŽNIK</p> <ul style="list-style-type: none"> • delavnice o ozaveščanju o pomembnosti zelenja v mestih ter urejanje šolskih igrišč in vrtov – v sodelovanju s KOD Pazi! Park, • otroške delavnice z uporabo naravnih materialov ter aktivnosti v naravi za otroke – v sodelovanju s društvom Mladi v turizmu, • Hrčkov tek – športno rekreativni program za najmlajše športnike z ozaveščanjem o pomembnosti rekreacije v naravi - v sodelovanju s Smučarskim klubom Brdo, • Dan brez avtomobila. <p>ČS ŠIŠKA</p>
--	--	--	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> • čistilne akcije, 16. 3. 2017, 23. 3. 2017, 25. 3. 2017 in 30. 3. 2017, <p>ČS ŠENTVID</p> <ul style="list-style-type: none"> • objava članka v glasilu Šentvid nad Ljubljano na temo tigrastega komarja, marec 2017, • čistilna akcija, 1. 4. 2017, • Rokavice Gor – tigrasti komar, 19. 4. 2017, • jesensko srečanje ČS Šentvid, 9. 9. 2017. <p>ČS ŠMARNNA GORA</p> <ul style="list-style-type: none"> • predstavitev dejavnosti JP SNAGA, • predstavitev dejavnosti JP VODOVOD-KANALIZACIJA, • čistilna akcija.
Izvesti eko-tekmovanje za soseske na dve leti	OVO	2015, 2017, 2019	2016 izvedeno 2017 izvedeno	Od leta 2016 izvajamo akcijo 'Naj blok' s katero želimo vzpodbuditi občane k skrbi za urejeno bivalno okolje. Osnovna pogoja za sodelovanje sta, da zelenice niso spremenjene v parkirišče in da se v stavbi nahaja vsaj 10 stanovanj. Med merili za ocenjevanje so tudi energetska učinkovitost (energetska izkaznica, toplotna izolacija, okna, ogrevanje), uporaba klimatskih naprav, uporaba varčnih sijalk, zelene površine in urejenost kolesarnice.
S prerazporeditvami znotraj mestne uprave v Inšpektoratu MOL zaposliti 3 zelene nadzornike	INŠP	2016	V izvajanju	V obravnavi je predlog zaposlitve 5. nadzornikov in 1. inšpektorja v skladu z veljavno sistemizacijo.
Pripraviti in sprejeti odlok o prostovoljnem zelenem nadzorništvu	Mestni menedžer	2015	Izvedeno	28. januarja 2015 je bilo v register društev vpisano Društvo zelenih nadzornikov Ljubljane. Predsednik društva je podžupan prof. Koželj. Namen društva je opozarjati na varovanje okolja in narave, ozaveščanje občanov in skrb za mesto. Članstvo v društvu je brezplačno.
Vzpostaviti sistem prostovoljnega zelenega nadzorništva	Mestni menedžer	2016	Izvedeno	Društvo zelenih nadzornikov Ljubljane deluje. Predlogi in pobude članov se zbirajo na spletni strani http://drustvo-zelenihnadzornikov.si/ .

OC2: Do leta 2020 oblikovati stimulatívno okolje za razvoj in izvedbo zelenih delovnih mest in eko inovacij	nosilci in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2017	Opombe
Izvesti certificiranje EMAS in 14001 za mala podjetja na območju MOL – vsaj 2 letno	OVO	2015	Izvedeno	Izvedli smo motivacijsko predavanje na delavnici »Shema EMAS v Sloveniji«, ki je bila 14. 9. 2017 na Gospodarski zbornici Slovenije. Predstavnica sistema ravnanja z okoljem na Oddelku za varstvo okolja MU MOL je postala članica posvetovalnega odbora za nadgradnjo sheme EMAS v Sloveniji (EU projekt B.R.A.V.E.R).
Vzpostaviti spletni zeleni informacijski portal	OVO, RRA LUR	2017	Izvedeno	V letu 2017 smo izdali tematska številko glasila Ljubljana, Ljubljana.Zate, v kateri je bilo zajeto poročilo projekta zelena prestolnica Evrope 2016. Brezplačno so jo prejela vsa gospodinjstva na območju MOL. V letu 2017 je bila prenovljena tudi spletna stran www.ljubljana.si , ki med drugim vsebuje tudi podatke s področja varstva okolja in narave. Varstvo okolja se uvršča med najbolj obiskane vsebine spletnega mesta. Spletna stran je celovito prilagojena osebam z oviranostmi. Glede na mednarodne smernice za dostopnost spletnih vsebin (standard WCAG 2.0) Konzorcija za svetovni splet skladnost ustreza ravni dostopnosti AA.
Vzpostaviti okoljski znak, podeljevati znak in vpeljati v sistem javnega naročanja	OVO, KŽ, SJN	2017 nato trajna naloga	V izvajanju	V pripravi je prijava projekta na razpis Horizont 2020, ki bo med drugim vključevala tudi zasnovo okoljskega znaka na področju hrane. Z okoljskim znakom želimo povečati kontrolo nad poreklom živil in s tem dvigniti zaupanje v lokalno pridelavo ter raziskati potencial takega znaka v sistemu javnega zelenega naročanja.
V okviru razpisa štipendij za nadarjene študente (podiplomski študij) vsako leto razpisati dve ekoštipendiji s področja eko inovacij in ustvarjanja zelenih delovnih mest	OPVI	2015 nato trajna naloga	V izvajanju	V prihodnje nameravamo s spremembo Odloka o štipendiranju (Uradni list RS, št. 54/10 in 59/13) urediti možnost razpisa tematskih štipendij oz. podpreti projekte štipendistov MOL, ki tematsko razvijajo področja nosilnih projektov MOL.
Vsako leto izvesti javni razpis za sofinanciranje projektov NVO in	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno 2017 izvedeno	Na razpis se lahko prijavijo le nevladne organizacije in neprofitne organizacije, ki aktivno delujejo na področju varstva okolja in narave ter imajo sedež na območju MOL. Končna poročila vseh

neprofitnih organizacij s področja varstva okolja				sofinanciranih projektov so objavljena na spletni strani MOL. V letu 2017 smo sofinancirali 9 projektov nevladnih ali neprofitnih organizacij s področij: <ul style="list-style-type: none"> - mehansko odstranjevanje tujerodnih invazivnih rastlin – 3 projekti, - izvedba ozaveščevalne kampanje za okoljsko in naravovarstveno aktivacijo mladih v MOL – 2 projekta in - izvedba naravovarstvenih ukrepov za ohranjanje, vzpostavitev ali izboljšanje habitatov ogroženih živalskih in rastlinskih vrst – 4 projekti.
Evidentirati nepremičnine v lasti MOL, ki bi se jih za simbolno ceno lahko namenilo za socialno podjetništvo oz. zelena delovna mesta	ORN	2015	Izvedeno	Glede na pretekle izkušnje (zelo različne potrebe in želje, malo povpraševanja) izdelava posebnega seznama nepremičnin, ki bi bile namenjene le za socialno podjetništvo oz. vzpostavitev zelenih delovnih mest ni ekonomsko upravičena. Seznam praznih prostorov MOL se redno posodablja. Vsem interesentom, tudi s področja socialnega podjetništva oz. zelenih delovnih mest, se skušamo maksimalno prilagoditi glede na potrebe in zeleno lokacijo. Na osnovi mnenja pristojnega oddelka zagotavljamo tudi brezplačen najem praznih prostorov (stroške plačuje najemnik).
Izvesti postopek za oddajo nepremičnin v lasti MOL za namen socialnega podjetništva oz. zelenih delovnih mest	ORN	2016	Izvedeno	Na javne razpise za najem praznih prostorov se lahko prijavijo tudi kandidati z namenom socialnega podjetništva ali novih zelenih delovnih mest. 2015: V letu 2015 smo prejeli dve prijavi, obema smo ugodili (Zavod Pod strehco - projekt Ljudska kuhinja, Zavod Brez ovir). 2016: Ni bilo vlog socialnih podjetij. 2017: Ni bilo vlog socialnih podjetij.

OC3: Do leta 2020 mestna uprava, javna podjetja in javni zavodi postanejo zgled trajnostnega delovanja in poslovanja	nosilci in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2017	opombe
V sistemizaciji MU MOL opredeliti zelena delovna mesta	SMU	2014	Izvedeno	
Vzpostaviti mestni eko tim	SMU	2014	Izvedeno	

<p>Izboljšati vidnost zelenih praks MU: voznega parka, službenih koles, delovnih prostorov</p>	<p>SMU, JP, JZ</p>	<p>2015</p>	<p>Izvedeno</p>	<p>V Mestni upravi je skupno 54 vozil, od tega 44 na CNG in 3 električna. Skupaj z javnimi podjetji (VO-KA, Snaga, LPP, Energetika Snaga, JHL, LPT, Žale) uporabljamo skupno 923 vozil, od tega 207 na CNG in 46 električnih.</p> <p>K porastu kolesarjenja v mestu poleg številnih infrastrukturnih izboljšav in drugih ukrepov veliko prispeva tudi izredno priljubljen sistem izposoje koles Bicike(LJ). Odkar smo marca 2017 sistem razširili za 13 novih postajališč, se je število izposoj v določenih mesecih povečalo tudi za 56 %. Od odprtja sistema maja 2011 pa do 31. julija 2017 je bilo opravljenih več kot 4,3 milijone voženj. Danes sistem Bicike(LJ) vključuje 51 postajališč in 510 koles, število registracij pa se je od marca 2017 dalje, ko smo sistem razširili, povečalo za okoli 5 %. Najbolj razveseljiv podatek se nanaša na število izposoj, ki se je v primerjavi s posameznimi meseci leta 2016 povečalo od 25 % pa celo do 56 %. V letu 2016 je bilo vseh izposoj več kot 650.000, v letu 2017 pa smo do začetka avgusta zabeležili že več kot 540.000 izposoj.</p> <p>V letu 2017 smo uvedli že 6. električno vozilo Kavalir, s katerim se lahko brezplačno zapeljete po mestnem središču, zaprtem za motorni promet. Od leta 2009, ko je po mestnem središču zapeljal prvi Kavalir, do danes so ti prepeljali že 1.200.000 potnikov. Kavalirje poganja elektrika, zato ne povzročajo hrupa in izpušnih plinov in so prijazni do okolja ter do ljudi.</p> <p>Energetika Ljubljana je 30. novembra 2017 na Podutiški cesti 99 odprla prvo javno polnilnico za tovorna vozila na utekočinjen zemeljski plin v Sloveniji, ki predstavlja odločen korak k zmanjšanju ogljičnega odtisa in emisij iz prometa.</p>
<p>Povečati uporabo koles med zaposlenimi za 50 %</p>	<p>Mestni kolesarski koordinator</p>	<p>2020</p>	<p>2015 izvedeno 2016 izvedeno 2017 izvedeno</p>	<p>Zaposlene v MU vsako leto pozivamo k uporabi koles preko različnih kanalov (akcija Za lepšo Ljubljano, Pripelji srečo v službo, Evropski teden mobilnosti itd.).</p>
<p>Stalno promovirati dobre okoljske prakse (na javno dostopnih površinah, v e-okolju (spletne strani, FB))</p>	<p>OVO, KŽ</p>	<p>trajna naloga</p>	<p>2015 izvedeno 2016 izvedeno 2017 izvedeno</p>	<p>V Ljubljani je novembra 2017 potekala konferenca EURO CITIES, katere osrednja tema je bila krožno gospodarstvo. Konferenca se je udeležilo približno 600 udeležencev iz vse Evrope. Primere dobrih praks s področja krožnega gospodarstva smo promovirali tudi v okviru evropskega meseca krožnega gospodarstva, ki poteka od 17. oktobra do 17. novembra.</p>

<p>Za zaposlene vsako leto organizirati vsaj dve trajnostno naravnani akciji</p>	<p>Mestni eko tim</p>	<p>trajna naloga</p>	<p>2015 izvedeno 2016 izvedeno 2017 izvedeno</p>	<p>V letu 2017 smo v akciji «Za lepšo Ljubljano» sodelavci mestne uprave in javnih podjetij z odstranjevanjem japonskega dresnika z območja v Krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib aktivno prispevali k ohranjanju naravnega okolja. Del odstranjenega dresnika smo nato namenili za izdelavo promocijskega gradiva za Krajinski park Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib. Izdelki so na 8. bienalu slovenskega oblikovanja Brumen prejeli priznanje za odlično slovensko oblikovanje Brumen.</p> <p>V okviru Evropskega tedna mobilnosti smo zagnali dolgoročno komunikacijsko kampanjo Pusti se zapeljati, katere osnovni namen je spodbujanje in osveščanje o trajnostni mobilnosti v Ljubljani. V sklopu kampanje Pusti se zapeljati in Evropskega tedna mobilnosti smo predstavili portal PROMinfo s številnimi podatki o aktualnem dogajanju v prometu na območju Ljubljane. Trajnostno mobilnost spodbujamo tudi z dostopnostjo informacij za premišljeno načrtovanje poti. Portal PROMinfo ponuja različne podatke o aktualnem stanju v prometu, med drugim informacije o gostoti prometa na območju MOL, o prihodih avtobusov na postajališča LPP, o stanju na terminalih Bicikelj, prostih mestih na parkiriščih v upravljanju LPT in podobno.</p>
<p>Pripraviti Kodeks zelenih navad, ki ga podpiše župan in je zavezujoč za MU MOL</p>	<p>Mestni eko tim</p>	<p>2016</p>	<p>Izvedeno</p>	
<p>V vsa javna naročila vključiti okoljske zahteve/minimalne standarde oz. vsaj en zeleni kriterij/pogoj</p>	<p>SJN</p>	<p>2020</p>	<p>V izvajanju</p>	<p>V Uradnem listu RS, št. 51/2017 je bila objavljena Uredba o zelenem javnem naročanju, ki je začela veljati 1. 1. 2018.</p> <p>V skladu z novo uredbo je zeleno javno naročanje obvezno za 20 predmetov javnega naročanja, pri čemer je zavezujoča dosega cilja, ki ga za posamezni predmet nalaga nova uredba. Tako nova uredba še vedno določa, da je za predmete, ki so v njej navedeni zeleno javno naročanje obvezno, ne določa pa več konkretnih obveznih okoljskih zahtev, ki so jih doslej naročniki morali obvezno vključiti v razpisno dokumentacijo ali pogodbo, pri čemer jim ta ureditev ni dopuščala manevrskega prostora in fleksibilnosti.</p> <p>Po novi uredbi je zeleno javno naročanje obvezno za:</p> <ul style="list-style-type: none"> – električno energijo,

				<ul style="list-style-type: none"> – živila in gostinske storitve, pisarniški papir in higienske papirnate izdelke, – elektronsko pisarniško opremo (računalniki, prenosniki, tiskalniki, multifunkcijske naprave itd.), – televizorje, – gospodinjske aparate, ki se uporabljajo v neprofesionalne namene (hladilniki, zamrzovalniki in njihove kombinacije, pralni stroji, pomivalni stroji, sušilni stroji, sesalniki in klimatske naprave), – projektiranje oziroma izvedbo gradnje stavb (po novem le poslovnih in upravnih stavb) , – pohištvo, – čistila, storitve čiščenja in pranja perila, – cestna vozila (po novem tudi tovornjaki za zbiranje smeti), – pnevmatike, – električne sijalke ter svetilke, – projektiranje oziroma izvedbo gradnje cest, – cestno razsvetljavo in prometno signalizacijo, – razsvetljavo v notranjih prostorih, – grelnike vode oziroma prostorov ter hranilnike tople vode, – sanitarne armature, – opremo za stranišča na splakovanje in opremo za pisoarje, – stenske plošče (mavčne in lesene), – tekstilne izdelke in – kmetijske in druge proizvode ter opremo in stroje za vrtnarjenje. <p>Pri tem nova uredba zlasti poudarja vidike krožnega gospodarstva, upoštevanje stroškov v celotni življenjski dobi, vključno z zunanjimi stroški, gospodarske subjekte pa spodbuja k vzpostavitvi sistema ravnanja z okoljem, pridobitvi znaka za okolje tipa I in izboljšanju svojega ali izdelkovega ogljičnega odtisa.</p> <p>Predmet JN in pogoje definirajo pristojni organi mestne uprave, SJN sodeluje kot partner.</p>
Uvesti dodatna merila v postopke oddaje JN, ki bodo uvedla princip dobrega gospodarja z upoštevanjem cene v celotnem življenjskem	SJN	2015	Izvedeno	<p>V Uradnem listu RS, št. 51/2017 je bila objavljena Uredba o zelenem javnem naročanju, ki je začela veljati 1. 1. 2018. Primeri okoljskih zahtev in meril po posameznem predmetu so objavljeni in dostopni na naslovu http://www.djn.mju.gov.si/sistem-javnega-narocanja/zeleno-jn.</p>

ciklusu				
Vsa MU začne uporabljati 100 % reciklirani ali eko-certificirani papir	SJN, SMU	2020	Izvedeno	
Do leta 2020 v MU zmanjšati porabo papirja za 50 %	SJN, SMU	2020	V izvajanju	Od leta 2013 do vključno 2017 se je poraba papirja A4 (80 gramski navaden papir za kopiranje) v MU zmanjšala za 11,95 %.
Do leta 2015 vsa MU začne uporabljati eko-certificirana čistila	SJN	2015	Izvedeno	
Do leta 2020 povečati delež imetnikov okoljskih standardov (ISO 14001, ISO 50001 in EMAS) znotraj MU, javnih zavodov in javnih podjetij za 50 %	SMU	2020		
Izvesti pilotni projekt ozelenitve objekta (strehe, fasade ipd.) MOL, javnih zavodov in javnih podjetij	SRPI	2016	Izvedeno	Družinski center Mala ulica – zelena stena, Vrtec Otona Zupančiča, enota Čebelica – zelena streha.
Izvesti pilotni projekt energetske samooskrbnega javnega objekta	SRPI	2020		